

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3201/2020. (VI. 11.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.III.20.648/2019/2. számú végzése, valamint a Győri Ítéltábla Pkf.I.25.060/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi személy gazdasági társaság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d*) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria Pfv.III.20.648/2019/2. számú végzése valamint a Győri Ítéltábla Pkf.I.25.060/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 2. Az indítvány benyújtását megelőző pernek az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából lényeges elemei a következők.
- [3] 2.1. Az indítványozó, aki egy korábbi per végrehajtást kérő felperese volt, a Fővárosi Törvényszék alperes (a továbbiakban: alperes) ellen bírói jogkörben okozott kár megtérítése iránt nyújtott be keresetet a Székesfehérvári Törvényszéken.
- [4] A Székesfehérvári Törvényszék közbenső ítéletével (27.P.20.637/2012/19. számú ítélet) az alperes teljes kártérítési felelősségét megállapította.
- [5] Az alperes fellebbezését elbírálva a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét megváltoztatta és az indítványozó keresetét elutasította. Indokolásában megállapította, hogy a felperesi követelés jogalapja hiányzik. Az indítványozó által előadott vagyoni hátrány jogorvoslattal azért nem volt elhárítható, mert azt nem az alperesi törvényszék eljárása, hanem az adós fizetése hiánya okozta. Így az indítványozó által állított kár és az alperes magatartása között nem állt fenn károkötlemhez vezető okozati összefüggés. Rámutatott arra, hogy az indítványozó követelésének azért nem tudott érvényt szerezni, mert az adóssal szemben fizetése hiánya folytán időközben felszámolási eljárás indult, és emiatt a végrehajtási eljárást meg kellett szüntetni. Kifejtette, hogy az indítványozó keresete azon a feltételezésen alapult, hogy szabályszerű eljárás esetén hozzájutott volna a követeléséhez, de ezt a feltételezést a perben szolgáltatott egyetlen bizonyítéka sem támasztotta alá. Tényként állította, – az elsőfokú bírósággal szemben –, hogy a sérelmezett határozat meghozatala időpontjában az indítványozó jelzálogjoga az ingatlan-nyilvántartásba nem volt bejegyezve, az árverési vevőnek ugyanakkor jelentős összegű jelzáloggal biztosított követelése állt fenn az adóssal szemben, amit a bíróság köteles volt figyelembe venni. Erre tekintettel a Pesti Központi Kerületi Bíróság (a továbbiakban: PKKB) a Vht. 170. § (2) bekezdésének helytálló alkalmazásával döntött.
- [6] Az indítványozó párhuzamosan felülvizsgálati kérelmet és alkotmányjogi panaszt is benyújtott. A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Az Alkotmánybíróság a 3277/2017. (XI. 2.) AB határozatában az alkotmányjogi panaszt elutasította.
- [7] 2.2. Az indítványozó (első) perújítási kérelmét a Székesfehérvári Törvényszék végzésével, mint érdemi tárgyalásra alkalmatlant elutasította.
- [8] 2.3. Az indítványozó a törvényes határidőn belül újabb perújítási kérelmet terjesztett elő, amelyet a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 260. § (1) bekezdése *a*) pontjára alapított, mert az alperesben a bíróság a tényállás megállapítása során nem bírálta el az indítványozó által benyújtott

négy darab okirati bizonyítékot (földhivatali határozat, a PKKB végzése, tulajdoni lapok és árverési hirdetemnyek). Az indítványozó azzal indokolta perújítás iránti kérelmét, hogy a négy bizonyítékot azért kell elbírálatlannak tekinteni, mert tényként megállapítható, hogy a jogerős ítélet indokolásában ezek a bizonyítékok említésre sem kerültek, noha elbírálásuk rá nézve kedvezőbb határozatot eredményezett volna. Álláspontja szerint ez az elbírálatlanság az oka annak, hogy a másodfokú ítéletben az elsőfokú ítélettől eltérő téves új tényállás került megállapításra.

- [9] A perújított alperes a perújítási kérelem elutasítását kérte arra való tekintettel, hogy a perújítás nem megengedhető, mert a bíróság a perújítás alapjául felhozott bizonyítékokat a perben már elbírálta, másrészt a Fővárosi Ítéltábla ítéletének indokolásában kifejtett jogi álláspontja alapján az indítványozóra nézve kedvezőbb határozatot sem eredményezhetnének. Így perújítási kérelme nem felel meg a Pp. 260. § (1) bekezdés a) pontjának és a 266. § (1) bekezdésében foglaltaknak.
- [10] A Székesfehérvári Törvényszék (4.P.20.342/2018/8. számú) végzésének indokolásában – hangsúlyozva, hogy a bizonyítékok elbíráltságára vonatkozó törvényi rendelkezést szorosan kell értelmezni –, megállapította, hogy valamennyi perújítási okként hivatkozott bizonyíték az elsőfokú eljárásban szerepelt, azt az elsőfokú bíróság figyelembe vette és elbírálta, azonban a másodfokú jogerős ítélet indokolásából nem állapítható meg egyértelműen – a tulajdoni lapokat, illetve a jelzálogjog feltüntetését leszámítva –, hogy a másodfokú bíróság ezekkel a bizonyítékokkal foglalkozott volna, noha az indítványozóra nézve akár kedvezőbb döntésre juthatott volna. Így a bíróság az indítványozó perújítási kérelmének helyt adott.
- [11] 2.4. A végzéssel szemben a perújított alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben a végzés megváltoztatását és a perújítási kérelem elutasítását kérte. Indokai szerint az indítványozó is elismerte, hogy az általa hivatkozott négy okirat az alapperben ismert volt. Tekintettel a Pp. 260. § (1) bekezdés a) pontjában foglaltakra, bármely tény vagy bizonyíték kizárólag abban az esetben tekinthető újnak, ha azt a perújítást kérő fél az alapeljárásban nem adta elő, arra nem hivatkozott. A Pp. 260. § (2) bekezdésében foglalt további törvényi feltétele a perújításnak, hogy a fél a bizonyítékot önhibáján kívül nem érvényesítette.
- [12] Megítélése szerint a perújítás alapját képező négy okirati bizonyítékot az alapügyben a bíróság elbírálta és mind az elsőfokú, mind a másodfokú bíróság figyelembe vette ítélethozatala során. Ennek alátámasztására idézte a másodfokú döntés egyes megállapításait. Hangsúlyozta, hogy annak eldöntésénél, hogy egy bizonyíték elbírált-e, kizárólag az alapperi ítélet indokolása irányadó. Annak, hogy a bíróság a bizonyítékot elbírálta-e, nem feltétlenül és minden esetben szükséges kifejezetten az indokolásból kitűnnie, elegendő, ha az indokolás tartalmából kikövetkeztethető a bizonyíték elbírált jellege. Kérte továbbá azt is figyelembe venni, hogy a másodfokú ítélet indokolásából egyértelműen megállapítható, hogy az alapperben a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságétól eltérő jogi indokok alapján utasította el a keresetet, és e jogi álláspont szempontjából irrelevánsak voltak az indítványozó által hivatkozott bizonyítékok.
- [13] 2.5. Amásodfokon eljáró Győri Ítéltábla – az alkotmánybírósági panasz eljárásban támadott – (Pkf.I.25.060/2019/2. számú) végzésének indokolásában hangsúlyozta, hogy a perújítás a tények megállapításával kapcsolatos jogszerelem orvoslását szolgáló rendkívüli perorvoslat, amely az alapeljárás ténybeli hibáinak kiküszöbölésére szolgál. A Kúria BH1989.162., valamint BH1992.545. számú jogegységi döntésére hivatkozva leszögezte, hogy jogkérdésben perújításnak nincs helye. A másodfokú bíróság szerint a perújítási okként hivatkozott tény alapperben el nem bírált volna azt jelenti, hogy arra az alapperi döntés nem terjed ki. Amennyiben a bíróság a tény, bizonyítékot értékelte, és abból jogi következtetést vont le, a jogi következtetés hibás voltára hivatkozással rendkívüli jogorvoslati kérelemként perújítás előterjesztésének nincs helye (BH1982.28., BH1989.162., BH1996.605.). Megállapította, hogy az indítványozó az általa hivatkozott okiratokat az alapeljárás során csatolta. Az elsőfokú és a jogerős ítélet indokolásából kitűnik, hogy az alapperben eljáró bíróságok egymástól eltérő jogi álláspontjukat – többek között – a perújítási okként megjelölt okiratokat értékelve alakították ki.
- [14] Míg az elsőfokú bíróság a becsatolt okiratok alapján azt állapította meg, hogy végzése időpontjában az indítványozó javára jelzálogjog volt bejegyezve az ingatlan-nyilvántartásban, addig a másodfokon eljáró ítéltábla a rendelkezésre álló iratokból és a per egyéb adataiból azt a következtetést vonat le, hogy az elsőfokú végzés meghozatalakor az indítványozónak nem volt jelzálogjoga bejegyezve az ingatlan-nyilvántartásba. A másodfokú bíróság kifejtette, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján igazolt, hogy az árverési vevőnek elsőbbségi igénye volt, amelyet figyelembe kellett venni. Ennek során kitért a befizetett árverési előlegre, mint tényre is. Indokolásában külön utalt arra, hogy jogi álláspontja kialakítása során az alapperbeli elsőfokú végzést,

az ingatlan-nyilvántartásban feltüntetett adatokat, és a felperes által megjelölt egyéb bizonyítékokat figyelembe vette. Az Győri Ítéltábla ítéletét arra alapozta, hogy az adós felszámolás alá került, ezért a végrehajtási eljárást meg kellett szüntetni, emiatt nem igazolt, hogy az indítványozó követeléséhez hozzájuthatott volna. Ez a Győri Ítéltábla megítélése szerint kizárta a perújított alperes kárfelelősségét. Megállapította, hogy a Fővárosi Ítéltábla az alapperben az indítványozó által becsatolt okiratokat figyelembe vette, és ezek tartalmát is értékelve alakította ki a perújított alperesi kárfelelősséget kizáró jogi álláspontját.

- [15] A Győri Ítéltábla a fentiek alapján az elsőfokú bíróság végzését megváltoztatta és az indítványozó perújítási kérelmét a Pp. 266. § (2) bekezdése alapján, mint érdemi tárgyalásra alkalmatlant elutasította.
- [16] 2.6. Az indítványozó ezt követően felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, amelyet a Kúria hivatalból elutasított. Indokolása szerint a perújítási kérelmet, mint érdemi tárgyalásra alkalmatlant elutasító jogerős végzés nem minősül az ügy érdemében hozott jogerős végzésnek, és nem tartozik a Pp. 270. § (3) bekezdése szerint felülvizsgálattal támadható végzések közé sem, ezért a Pp. 273. § (2) bekezdés a) pontja alapján hivatalból elutasította.
- [17] 3. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be alkotmányjogi panaszát a Győri Ítéltábla (Pkf.I.25.060/2019/2. számú) végzése és a Kúria (Pfv.III.20.648/2019/2. számú) végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve, és megjelölve az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét.
- [18] Álláspontja szerint a Győri Ítéltábla végzése azért sérti az Alaptörvény XXVIII. cikke (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát, mert „úgy hozott döntést a fellebbezésről, hogy teljesen figyelmen kívül hagyta – nem ismertette és nem mérlegelte – a felperesnek [az indítványozónak] a fellebbezésre vonatkozó álláspontját”, észrevételeit, bizonyítékait. Panaszában idézte az Alkotmánybíróság 7/2013. (III. 1.) AB határozata [34] bekezdését, azt a töretlen alkotmánybírói gyakorlatot, hogy „[a]z eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon”. Az indítványozó szerint „az álláspontok ismertetésének és mérlegelésének hiányában nem lehet korrekt döntést hozni a fellebbezés alaposságáról vagy alaptalanságáról”. Felhívta a Pp. 239. §-át, miszerint a fellebbezés elbírálására az elsőfokú eljárásra vonatkozó általános szabályokat kell alkalmazni. A Pp. 259. § szerint a végzés elleni fellebbezésre is az ítélet elleni fellebbezésre vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni. Hivatkozott továbbá a Pp. 206. § (1) bekezdésére a bizonyítékok egybevetése kapcsán, valamint a Pp. 221. § (1) bekezdésére, miszerint az ítéleti indokolásban meg kell említeni azokat a körülményeket, amelyeket döntése meghozatala során a bíróság mérlegelésénél figyelembe vett.
- [19] Panaszja kiegészítésében – a főtítkári hiánypótlásra való felhívást követően – megismételte a panaszában már előadottakat és kérelmét kiterjesztette a Kúria végzésére is. Kérte továbbá, hogy amennyiben az Alkotmánybíróság a Győri Ítéltábla végzését megsemmisíti, semmisítse meg a Kúria végzését is. Hangsúlyozta, hogy ez a kérelme kizárólag formai, mert a Kúria hivatalból elutasító végzése nem tartalmaz az ügy érdemére vonatkozó megállapítást.
- [20] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek. A testület megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az indítványozó érintettnek tekinthető és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeit kimerítette.
- [21] 4.1. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az (1b) bekezdés e) pontja alapján pedig a kérelem akkor határozott, ha indokolást tartalmaz arra nézve, hogy a kifogásolt bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével.
- [22] 4.2. Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja értelmében az indítványozó csak Alaptörvényben biztosított jogának sérelmére történő hivatkozással nyújthat be alkotmányjogi panaszt. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikke (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz és indokolt bírói döntéshez való joga sérelmét állította,

így mivel Alaptörvényben biztosított jogára hivatkozott, ennek a befogadási formai feltételnek az indítványozó panasza megfelel.

- [23] 4.3. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság megvizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 29. § és a 31. § szerinti feltételeket.
- [24] 4.4. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Ez alternatív feltétel, bármelyik megléte indokot ad a befogadásra.
- [25] Az Alkotmánybíróság erre tekintettel a befogadhatóság tartalmi feltételeivel összefüggésben az indítvánnyal kapcsolatban a következőket állapította meg. Alapvető alkotmányjogi jelentőségűnek tekinthető kérdést az indítványozó nem fogalmazott meg. Ezt követően azt vizsgálta, hogy az indítványban felhozott érvek alapján felmerülhet-e a bírói döntés alaptörvényességének kételye.
- [26] 4.5. Az Alaptörvény XXVIII. cikke (1) bekezdése sérelmét a másodfokú bíróság jogértelmezésében, következtései levonásában és indokolási hiányosságában látta. A másodfokú bíróság döntésének általa kifogásolt indokolási hiányai kapcsán megállapítható, hogy a bíróság indokolási kötelezettségének maradéktalanul eleget tett. A támadott bírósági döntés indokolását a határozat indokolásának 2.5. pontja (Indokolás [13] és köv.) részletesen bemutatja, amiből jól látható, hogy az indítványozó által perújítási okként megjelölt négy dokumentum és az ügy összefüggéseit a bíróság feltárta és vizsgálata eredményeként kialakított álláspontját részletesen megindokolta.
- [27] Az Alkotmánybíróság rámutat a tisztességes bírósági eljáráshoz és indokolt bírói döntéshez való jog töretlen gyakorlatára, miszerint „a *fair trial* olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás »méltánytalan« vagy »igazságtalan«, avagy »nem tisztességes.«” [7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [29]]
- [28] A támadott jogerős döntés indokolásából egyértelműen kitűnik, hogy az indítványozó érveit a bíróság számba vette és megvizsgálta. Sérelmezte, hogy a bíróság „nem ismertette és nem mérlegelte az ő fellebbezésre vonatkozó álláspontját”. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „[a]z, hogy a bíróság nem külön nevesítve, formálisan hagyta figyelmen kívül az indítványozó kifogását, hanem a perújítási kérelemről való döntés indokolásából derül ki, hogy a peres feleknek az egymással szembenálló érvelései közül melyiket fogadja el, esetleg ezektől eltérő indokokat választ, nem veti fel az eljárás tisztességtelenségét. Az alkotmányjogi panasz legfeljebb törvényességi, de nem alkotmányossági aggályokat tartalmaz.” {3004/2017. (II. 2.) AB végzés, Indokolás [16]} Ugyanakkor a támadott bírói döntésből egyértelműen megállapítható, hogy a bíróság az indítványozó fellebbezésre vonatkozó álláspontját a végzés meghozatala során mérlegelte.
- [29] 4.6. Az indítványozó az említett alaptörvényi rendelkezés sérelmét összességében abban látta, hogy a számára kedvezőtlen bírósági döntés az alkalmazandó polgári perrendtartási jogszabályokat az indítványozó felfogásától eltérően értelmezte és alkalmazta. Ez pedig olyan törvényességi szakkérdés, amelynek vizsgálatára az Alkotmánybíróság nem rendelkezik hatáskörrel.
- [30] A felmerülő jogkérdésnek az indítványozó felfogásától eltérő bírói megítéléssel kapcsolatban az Alkotmánybíróság rámutat töretlen gyakorlatára, miszerint „az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel {elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4] [...]}. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}.” {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]} „Sem a jogállamiság elvont elve, [...] sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe

lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {Először lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}

- [31] Mindezekből következően a bírói döntések alaptörvényességének kételye az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásban nem merült fel.
- [32] 5. A támadott döntés mindezekre tekintettel a jelen ügyben feltárható összefüggések alapján – alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség hiányában – nem képezhettek érdemi vizsgálat tárgyát.
- [33] 6. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz befogadására, mivel részben az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pontjában, illetve 52. § (1b) bekezdés *b*) pontjában, részben pedig a 29. §-ában írott feltételeknek nem felel meg, nincs lehetőség. Az Alkotmánybíróság ezért a kérelmet az Abtv. 47. § (1) bekezdése, 50. §-a és az 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2020. május 19.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1339/2019.

